

Відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" від 05 липня 2013 року та Правил адвокатської етики - кожен адвокат повинен чесно, розумно, сумлінно, законно, компетентно, добросовісно, кваліфіковано виконувати свої професійні обов'язки, а також дбати за підвищення поваги до адвокатської професії. За невиконання своїх обов'язків, до адвоката можуть бути застосовані заходи дисциплінарної відповідальності.

Робота адвоката потребує обробки великого обсягу інформації. Під час вироблення правової позиції потрібно підняти великий пласт правових актів, коментарів, монографій, судової практики. У досьє має фіксуватись записи ознайомлення з матеріалами справи, зустрічі зі свідками та довірительом, імена й адреси людей, з якими зустрічається адвокат.

Вся ця інформація має бути систематизована і проаналізована. Попри наявність сучасної техніки (комп'ютерів, планшетних ПК тощо) під рукою потрібно мати такий зручний і важливий для адвоката інструмент, як досьє. Адвокатське досьє - це сукупність відомостей, документів, предметів та інших носіїв інформації, зібраних адвокатом у процесі надання правової допомоги (Зейкан Я.П., Сафулько С.Ф. Настільна книга адвоката у кримінальній справі. – К.: ВД Дакор, 2013. – 576 с.). В умовах діючого КПК роль досьє підвищується.

У адвокатському досьє мають бути копії таких документів: обвинувального висновку, постанови про притягнення як обвинуваченого, постанови про порушення кримінальної справи, про прийняття справи слідчим до свого провадження, про обрання запобіжного заходу, висновків експертиз, заявлених чи підготовлених клопотань та відповіді на них, матеріалів, що характеризують підзахисного. Ці копії захисник може зробити, використовуючи своє право застосовувати науково-технічні засоби в ході ознайомлення із матеріалами справи (ст. 48 КПК). Крім того, в адвокатському досьє безумовно повинні міститись докладні виписки із матеріалів справи, що представляють інтерес при здійсненні захисту по цій справі.

Однак простим зібранням цих копій та виписок складання адвокатського досьє не обмежується. Після того як всі зазначені матеріали зібрано, починається аналітична робота, направлена на систематизацію наявних матеріалів та вироблення на їх базі позиції та плану захисту. Систематизувати матеріали справи можна за епізодами, за показаннями підзахисного, потерпілого, свідків, за експертними висновками, у хронологічному порядку. В будь-якому разі, захисник повинен вільно орієнтуватись у зроблених виписках та вміти швидко використати їх у ході судового розгляду справи. Доцільно окремо складати таблички, що відображають наявні суперечності в обвинувальному висновку та наявних у справі доказах, у показаннях підзахисного та потерпілого, у первинній та повторній експертизах і т. д. (Мартинівський Р., Сівак Т. та ін. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Ведення адвокатського досьє - Х.: Фактор, 2015. — 32 с.).

Адвокатське досьє є досить важливим засобом збереження адвокатської таємниці. Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 23 Закону України від 05.07.2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» забороняється проведення огляду, розголошення, вилучення чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності.

Відсутність адвокатського досьє у випадку, коли виникає необхідність оцінки якості роботи адвоката, може ускладнити доведення адвокатом своєї добросовісності при веденні справи клієнта та стати однією з підстав визнання його роботи такою, що не відповідає загальноприйнятим вимогам до якості правової допомоги, яка надається адвокатами.

Бондар В.В.

*студентка 5-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Говорячи про адвокатів - перше що спливає в уяві – це їх палка промова у суді. Усі ми дивилися безліч фільмів про юристів і, звичайно, ми звертали увагу на те, як адвокат себе веде під час судового засідання, що він говорить, як говорить та як при цьому виглядає. Від якості, переконливості і повноти його промови залежить чи не весь успіх його справи. Кажучи про

адвоката як «красномовця», особливу увагу слід звернути на таку складову його діяльності як володіння ораторським мистецтвом.

Ораторське мистецтво – це спосіб вираження своїх думок, переконань, почуттів; це ніби засіб правового впливу та культура людини. Слово «оратор» походить від латинської мови і означає «говорити». Сучасні словники тлумачать його як особу, що володіє вмінням гарно говорити та як особу, що має дар переконання.

Ефективність роботи адвоката, та і взагалі юристів, залежить від багатьох факторів. Насамперед, це знання норм права, вміння спілкуватися з людьми, мати високі моральні засади, відповідальність і, звичайно, він просто зобов'язаний володіти майстерністю красномовства (Кацавець Р.С. Золоте джерельце: висловлювання про слово, мову, красномовство: навч. посібн. / Р.С. Кацавець. – К., 2008 – С. 147).

Проблемою ораторського мистецтва є мовна культура адвокатів. Іноді спостерігається зневажливе ставлення до норм літературної мови. На жаль, у наш час, адвокати використовують у мові русизми, перекичування слів, застосовують слова, які не підходять за контекстом самого речення. Одним словом, у багатьох адвокатів не розвинена культура їх мови. І, на жаль, ця проблема стосується більшості адвокатів. І що найстрашніше – це те, що такі особи вважають, що нічого страшного в цьому немає, що це все «виробничі моменти і звертати на це увагу взагалі не варто». Більшість вважає, що достатньо просто зібрати необхідну доказову базу, аби захистити свого клієнта – це все що від них вимагається. Але ж це не так. Уявімо ситуацію, що у суді, окрім учасників процесу у залі сидять прості люди, журналісти тощо. Ось адвокат починає говорити свою промову, роблячи велику кількість помилок, «ламаючи слова» чи взагалі його мова безбарвна. У цей час особи, що сидять у залі судового засідання просто починають розчаровуватися у діяльності таких адвокатів і згодом взагалі втрачають інтерес до людини, що говорить. І такі ситуації досить часто зустрічаються на практиці і від цього падає авторитет адвокатів, як осіб, що володіють майстерністю гарно та переконливо говорити. Недарма ж М. М. Сперанський говорив: «Хто має справу з людьми... повинен мислити добре, але говорити ще краще» (Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво як складник професійних якостей юриста – Режим доступу: file:///C:/Users/123/Downloads/vaau_2009_1_21.pdf). Звернімося до історії та пригадаймо видатного юриста, неперевершеного судового оратора та просто легенду юриспруденції Коні А. Ф., який у своїй практичній діяльності робив просто неможливе. Це людина, яка могла за допомогою лише одного інструмента – переконати всіх присутніх у залі у правоті свого клієнта. Цей інструмент – це його володіння ораторським мистецтвом.

У наш час, звичайно ніхто не говорить, що успіх справи адвоката залежить лише від вміння гарно говорити, але це ж і не останню роль відіграє також.

Коли адвокат знає норми матеріального та процесуального права та може всі свої знання застосувати на практиці – це чудово. Але адвокат – це особа публічна, це особа, яка весь час має спілкуватися і знаходити потрібні слова для вираження своїх думок і емоцій. Саме тому, аби підвищити престиж адвокатської діяльності, вважаємо за необхідне, аби кожен адвокат поряд із вивченням норм права вивчав також і основи ораторського мистецтва.

В Україні діє велика кількість шкіл, де навчають вмінню красномовства, тобто основам ораторського мистецтва. До того ж, видається за необхідне, регулювання цього питання з боку держави, а саме статтю 6 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» доповнити положенням про необхідність поряд зі складанням кваліфікаційного іспиту, складати іспит на знання основ ораторського мистецтва та застосування цих знань на практиці. Вважаємо, що таке законодавче регулювання сприятиме підвищенню правової та мовної культури адвокатів та підвищить їх авторитет у очах суспільства.

Борисова Д.Д.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СТАТУС ПОМІЧНИКА АДВОКАТА: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ